

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kivinen, Birgitta			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Pakolaisia ja vakoilijoita - Neuvostoliitosta Suomeen tulleet luvattomat rajanylittäjät vuosina 1949-1959			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-02-06	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 134 s., 3 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimus käsittelee Neuvostoliitosta Suomeen tulleita luvattomia rajanylittäjiä eli ns. loikkareita vuosina 1949–59. Tutkimus pyrkii vastaamaan kysymyksiin, montako rajanylittäjää Neuvostoliitosta Suomeen loikkasi kymmenen vuoden aikana ja mitkä olivat loikkausten syyt. Edelleen tutkielman tarkoitus on valaista, mikä oli Suomen valtiojohdon ja viranomaisten suhtautuminen loikkareihin ja millä tasolla päätökset palautuksista tai oleskeluluvista todellisuudessa tehtiin, poliittisella vai virkamiestasolla. Mikä oli loikkari politiikan linja ja muuttuiko se ajan myötä? Mitkä tekijät vaikuttivat mahdolliseen lupaa jäädä Suomeen tai Neuvostoliittoon palautukseen? Tutkimus pyrkii kuvaamaan myös suomalaisten yksityishenkilöiden ja idästä tulleiden rajanylittäjien kohtaamia sekä tekemään lopuksi yhteenvedon siitä, miten kansalaiset suhtautuivat outoihin itäloikkareihin.</p> <p>Tutkielma osoittaa, että kymmenen vuoden aikana Neuvostoliitosta Suomeen loikkasi 43 henkilöä, jotka edustivat montaa eri kansallisuutta. Vuosina 1949–59 Suomeen loikkaneista henkilöistä n. puolet oli todellisia pakolaisia ja n. puolet Neuvostoliiton tiedustelupalvelun lähettämiä vakoilijoita. Vakoilutoiminta keskittyi vuosiin 1952–56. Tällöin Suomeen saapuneista 23 loikkarista todellisia pakolaisia oli vain kaksi tai kolme. Syyt Neuvostoliiton harjoittamaan vakoiluun liittyivät kylmän sodan kiristymiseen sekä Neuvostoliiton sisäisen ideologisen ja poliittisen valvonnan tiukkenemiseen. Osasyys vakoilijoiden Suomeen ilmestymiseen liittyi suojelupoliisin toimintaan yhteistyössä Englannin tiedustelupalvelun kanssa. Vuosina 1953–55 suojelupoliisi luovutti brittitiedustelupalvelulle kolme loikkaria. Vakoilijoina lähetettyjä loikkareita ei enää vuoden 1956 jälkeen juurikaan saapunut Suomeen. Syynä olivat vakoilutekniikan kehittyminen, neuvostodiplomaattien entistä aktiivisemmat yhteydenotot suomalaisiin päättäjiin ja vaikuttajiin sekä ilmeisesti myös suojelupoliisin ja Englannin tiedustelupalvelun yhteistyön loppuminen loikkarien välityksen osalta 1955 syksyllä.</p> <p>Suomen valtiojohdolle ja virkamiehille luvattomat rajanylittäjät muodostivat ulkopoliittisen ongelman, joka pyrittiin hoitamaan julkisuudelta piilossa. Loikkareista 22 palautettiin takaisin Neuvostoliittoon - kymmenen sai luvan jäädä Suomeen. Päätökset loikkareiden kohtalosta tehtiin hallitustasolla kunnes presidentti Kekkonen v. 1959 yöpakkaskriisin jälkimainingeissa puuttui päätöksentekoon. Kymmenen vuoden aikana varsinaista omaksuttua linjaa Suomen loikkari politiikassa ei syntynyt, vaan jokainen loikkaus käsiteltiin omana tapauksenaan.</p> <p>Suomesta Neuvostoliittoon palautetun 22 loikkarin lukumäärä olisi tutkimusajankohtana ollut suurempi, elleivät Suomen kansalaiset olisivat auttaneet viittä loikkaria jatkamaan matkaansa Suomen läpi Ruotsiin.</p> <p>Tärkeimpinä lähteinä tutkimuksessa on käytetty alkuperäislähteistä suojelupoliisin ja ulkoasiainministeriön arkistomateriaalia sekä loikkareista käsittelevää kirjallisuutta.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>loikkarit - 1940-luku - 1950-luku</p> <p>suomi</p> <p>neuvostoliitto</p> <p>vakoilijat</p> <p>pakolaiset</p> <p>pakolaiset</p> <p>turvapaikanhakijat</p> <p>ulkopolitiikka - Suomi</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			